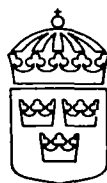

Kulturutskottets betänkande

1985/86:23

om statlig garanti för anordnande av olympiska
vinterspel i Sverige år 1992 (prop. 1985/86:104)

KrU
1985/86:23

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 1985/86:104 om statlig garanti för anordnande av olympiska vinterspel i Sverige år 1992 och två motioner väckta i anslutning till propositionen. Vidare tar utskottet upp ett yrkande i en motion som väckts under allmänna motionstiden 1986.

Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker samtliga motioner.

Två reservationer och ett särskilt yttrande har fogats till betänkandet.

Propositionen

I proposition 1985/86:104 har regeringen (jordbruksdepartementet) föreslagit riksdagen att bemyndiga regeringen att ikläda staten ekonomiska åtaganden i överensstämmelse med till propositionen bifogat avtal.

Motioner

Motion väckt under allmänna motionstiden 1986

I motion 1985/86:Kr307 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas, såvitt nu är i fråga,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om internationellt idrottsutbyte och ett eventuellt vinter-OS 1992 i Falun och Åre.

Motioner väckta med anledning av proposition 1985/86:104

I motion 1985/86:553 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas

1. att riksdagen avslår proposition 1985/86:104 om statlig garanti för anordnande av olympiska vinterspel i Sverige 1992,

2. att riksdagen som sin mening ger till känna att regeringen tillsammans med idrottsrörelsen bör arbeta för olympiska spel utifrån ursprungsidéerna enligt vad i motionen anförts.

I motion 1985/86:554 av Nils G. Åsling (c) yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen anhålla att ett extra anslag om 5 milj. kr. ställs till förfogande för reklam, information och utredningsarbete för turistnäringens långsiktiga utveckling i Jämtlands län i enlighet med vad som i motionen anförts.

Falu kommun har i samförstånd med Åre kommun ansökt hos Internationella olympiska kommittén (IOK) att få arrangera de olympiska vinterspelen år 1992. Enligt IOK:s regler fordras normalt att en arrangör av olympiska spel av staten tillförsäkras ekonomiska garantier för spelens genomförande. Förslaget i propositionen innebär att staten skall lämna de båda kommunerna sådana garantier.

Som bakgrund till förslaget i propositionen kan nämnas följande. Falu kommun har i skrivelse till regeringen i februari 1983 anhållit om fullständiga ekonomiska garantier för att tillsammans med Åre kommun ansöka om att få arrangera de olympiska vinterspelen i Sverige år 1992. Skrivelsen har remissbehandlats.

Kommunerna har i oktober 1984 bildat ett gemensamt bolag, Falun Åre Organisation Co, FOC, Aktiebolag för att förbereda och arrangera spelen. Inom FOC har en utredning gjorts av förutsättningarna för att genomföra OS i Falun/Åre 1992. Enligt denna utredning beräknas kostnaderna till 1 539 milj. kr. i prisläge januari 1985. Större investeringar i Falun innefattar bl. a. om- och nybyggnad av ishockeyhallar, ny bob- och rodelbana, ombyggnad av skidstadion samt om- och tillbyggnad av Dalregementet som föreslås bli OS-förläggning. I Åre behövs investering i befintliga alpina anläggningar och ett nytt presscenter. Kostnader för TV-sändningar inkl. investeringar för dessa beräknas till nära 400 milj. kr. Intäkterna beräknas komma att uppgå till 1 724 milj. kr. Försäljning av sändningsrätter för TV beräknas inbringa 1 052 milj. kr. och är den största inkomstkällan. Inkomsterna i övrigt kommer från sponsor- och försäljningsintäkter, biljettintäkter samt vissa s. k. restvärden efter spelen. I en kompletterande utredning har FOC presenterat en kostnadskalkyl som omfattar ett belopp av 1 290 milj. kr. vari dock inte inräknats oförutsedda kostnader.

Med utredningen som underlag har överläggningar förts mellan företrädare för regeringen och Falu och Åre kommuner om statliga ekonomiska garantier. Överläggningarna har resulterat i ett avtal mellan staten och FOC.

Enligt avtalet skall kommunerna genom FOC ansvara för de olympiska vinterspelens genomförande och finansiering. Staten åtar sig att ställa medel till förfogande för att täcka eventuella förluster i ett utgiftsprogram om 1 290 milj. kr. i prisläge januari 1985, i den mån det saknas finansiering genom intäkter. Ett villkor för statsgarantier är att staten genom revisorer får insyn i FOC:s verksamhet. Statsgarantin omfattar inte de lån som kommer att behöva tas upp av OS-huvudmannen före spelens genomförande. Sådana lån förutsätts den ordinarie kreditmarknaden kunna förmedla. Vidare skall enligt avtalet försäljningsavtal rörande TV-rättigheter underställas regeringen för godkännande.

Vänsterpartiet kommunisterna yrkar i motion 553 avslag på propositionen. Motionärerna anser generellt att stora internationella idrottsevenemang till största delen är kommersiella reklamjippon. De kritiserar planerna på vinter-OS i Falun och Åre ur följande synpunkter: det krävs stora investeringar i nya anläggningar, vilka är överdimensionerade för "normalt användande", kalkylerna för TV-intäkternas storlek är osäkra och det är

stora näringslivsintressen som ligger bakom förslagen.

I huvudsak samma inställning kommer till uttryck i motion Kr307 (vpk). Motionärerna vill att riksdagen bör uttala att vid internationella tävlingar som ordnas i Sverige skall i största möjliga utsträckning befintliga anläggningar användas. Idrotten och idrottsarrangemangen bör avkommersialiseras. Sverige skall inte ställa upp som arrangör för idrottsutbyte som till stor del är kommersiella reklamjippon.

Utskottet vill först erinra om att riksdagen vid två tillfällen tidigare – inför 1984 och 1988 års olympiska vinterspel – har lämnat statsgarantier av samma slag som nu föreslås (prop. 1977/78:146, KrU 1977/78:23, rskr. 1977/78:275 och prop. 1980/81:200, KrU 1980/81:35, rskr. 1980/81:428).

Den svenska idrottsrörelsen har sedan länge haft önskemål om att vinter-OS skall förläggas till Sverige. Ett sådant evenemang skulle enligt idrottsrörelsen vara av stort idrottsligt intresse och bidra till att göra svensk idrott känd. Ur Falu och Åre kommuners synpunkt skulle möjligheterna att få arrangera vinter-OS kunna bidra till att utveckla orterna och ge regional stimulans. Näringslivet har ställt sig mycket positivt till planerna på vinter-OS i Sverige framför allt med hänsyn till den betydelse som evenemanget skulle få för en positiv utveckling av turismen i Sverige.

Enligt föredragande statsrådets bedömning visar den utredning som FOC gjort att spelen kan arrangeras på ett tillfredsställande sätt. Till detta bidrar, säger han, de satsningar som i tidigare sammanhang har gjorts i Falun och Åre. I propositionen framhålls dock att arrangemangen har en mycket stor ekonomisk omfattning och att risktagandet måste begränsas så långt möjligt. Det är kommunerna som genom FOC ansvarar för de olympiska vinterspelens genomförande och ekonomi. Investeringsåtaganden på en rimlig nivå bör också bidra till att kommunernas ansvar efter spelen för anläggningar och därtill knutna driftkostnader kan upprätthållas. Föredragande statsrådet understryker att en viktig del i strävan att begränsa driftkostnaderna är den ideella arbetsinsats som idrottsrörelsen bidrar med. Ett ekonomiskt positivt resultat av vinterspelen bör därför tillfalla svensk idrott.

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning av de positiva effekter som olympiska vinterspel i Sverige skulle få både för den svenska idrottsrörelsen och för svensk turistnäring. Utskottet anser således att Falu och Åre kommuner genom FOC bör ges de garantier som krävs av IOK. Utskottets ställningstagande innebär att yrkande 1 i motion 553 avstyrks. Utskottet avstyrker även yrkande 3 i motion Kr307.

I motion 553 ifrågasätts om det är meningsfullt att de olympiska spelen skall bedrivas på det sätt som nu sker. Motionärerna menar att det gäller att finna nya former för spelen så att den ursprungliga idén om en idrotts- och kulturfest för internationell "förbrödring" kan återupplivas. Olika lösningar kan tänkas, t.ex. att spelen permanent förläggs till en plats. De kan genomföras under en längre tid i de idrottsanläggningar som finns i resp. värdland. Motionärerna önskar att riksdagen skall göra ett uttalande om att regeringen tillsammans med idrottsrörelsen skall arbeta för en förändrad inriktning av de olympiska spelen.

Diskussionen om de olympiska spelens organisation har under de senare åren förts i olika sammanhang varvid synpunkter som ligger nära motionärer-

nas har förts fram. Med anledning av motionärernas förslag vill utskottet erinra om att det är den eller de kommuner som har intresse för att arrangera olympiska spel som har att göra ansökan om värdskapet för dessa. I detta sammanhang – då det gäller att göra det möjligt för kommunerna att få den gjorda ansökan prövad av IOK vid dess sammanträde i oktober 1986 – anser utskottet inte att det finns någon anledning för riksdagen att göra något sådant uttalande som förordas i motionen. Det bör i första hand ankomma på idrottsrörelsen att avgöra på vad sätt idrottstävlingar skall arrangeras.

I motion 554 (c) föreslås att ett extra anslag om 5 milj. kr. skall ställas till förfogande för reklam, information och utredningsarbete för turistnäringens långsiktiga utveckling i Jämtlands län. Motionären efterlyser ett mer långsiktigt perspektiv på planerna att anordna vinter-OS i Sverige och därvid framför allt hur de investeringar som görs skall kunna utnyttjas på längre sikt. Han menar att denna fråga är särskilt aktuell för Åre. Om IOK beslutar att vinter-OS skall förläggas till Sverige skulle ett särskilt anslag göra det möjligt att ytterligare utveckla turistnäringen i Jämtlands län. Medlen bör anvisas genom en uppräknig av det s. k. länsanslaget för regionalpolitiska insatser.

Länsstyrelsen i Jämtlands län får för innevarande budgetår disponera 61 milj. kr. från anslaget C 4 på industridepartementets huvudtitel för regionalpolitiska insatser. Härav är 5,5 milj. kr. avsedda för särskilda projekt.

Motionären har aktualiserat en fråga som – om vinter-OS förläggs till Sverige – kräver stor uppmärksamhet, nämligen hur gjorda investeringar bäst kan utnyttjas efter 1992. Näringslivet och då främst turistnäringen har stött planerna på vinter-OS i Falun och Åre med tanke på den betydelse detta evenemang skulle ha för att utveckla turismen i Sverige. Det bör alltså i första hand ankomma på turistnäringen i samarbete med Sveriges turistråd att ta till vara de möjligheter att öka Sverigeturismen som ett vinter-OS i vårt land skulle ge.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 554.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:104 och med avslag på motionerna 1985/86:553 yrkande 1 och 1985/86:Kr307 yrkande 3 bemyndigar regeringen att ikläda staten ekonomiska åtaganden i överensstämmelse med till propositionen bifogat avtal,
2. att riksdagen avslår motion 1985/86:553 yrkande 2 om förändrad inriktning av de olympiska spelen,
3. att riksdagen avslår motion 1985/86:554 om extra anslag för turismen i Jämtlands län.

Stockholm den 15 maj 1986

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönung (s), Maja Bäckström (s), Jan-Erik Wikström (fp), Berit Oscarsson (s), Anders Nilsson (s), Margareta Mörck (fp), Gunnel Liljegren (m), Erkki Tammenoksa (s), Kerstin Göthberg (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Mats O Karlsson (s), Jan Hyttring (c) och Håkan Stjernlöf (m).

1. Avslag på propositionen (mom. 1)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar "Den svenska" och slutar "motion Kr307" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att motionärerna anført tungt vägande skäl mot en eventuell förläggning av de olympiska vinterspelen till Falun och Åre. Självfallet skall svensk idrottsungdom delta i internationellt idrottsutbyte. Utskottet vill dock peka på flera problem i samband med ett vinter-OS i Sverige. Flera av de anläggningar som måste uppföras kommer att förorsaka kommunerna stora driftkostnader om de skall användas efter OS. Anläggningarna är dessutom klart överdimensionerade för s. k. normalt användande.

TV-intäkterna skall svara för huvudparten av finansieringen av OS. Det är dock mycket osäkert om TV-intäkterna blir så stora som FOC beräknat.

Följtkostnader i samband med ett olympiskt spel kan komma att drabba kommunernas skattebetalare. OS-budgeten omfattar enbart de direkta inkomsterna och utgifterna för OS-tävlingarna 1992.

När det gäller den av regeringen föreslagna garantin för ett vinter-OS är denna enligt utskottets mening en högriskgaranti. Förutom att det idrottsliga värdet kan ifrågasättas bör utifrån de många osäkerhetsfaktorerna riksdagen avslå förslaget att staten skall ikläda sig ekonomiska garantier för ett olympiskt vinterspel i Falun och Åre 1992.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen med bifall till motion 1985/86:553 yrkande 1 och med anledning av motion 1985/86:Kr307 yrkande 3 avslår förslaget i proposition 1985/86:104 om bemyndigande för regeringen att ikläda staten ekonomiska åtaganden i överensstämmelse med till propositionen bifogat avtal,

2. Förändrad inriktning av de olympiska spelen (mom. 2)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar "Diskussionen om" och på s. 4 slutar "skall arrangeras" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det inte är meningsfullt att de olympiska spelen bedrivs på det sätt som nu sker. Regeringen bör därför tillsammans med idrottsrörelsen arbeta för en sådan framtida inriktning av de olympiska spelen som motionärerna anger. Utskottet tillstyrker alltså motion 1985/86:553 yrkande 2.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen med bifall till motion 1985/86:553 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført om förändrad inriktning av de olympiska spelen,

Extra anslag för turismen i Jämtlands län (mom. 3)

Kerstin Göthberg och Jan Hyttring (båda c) anför:

Vi anser att det är viktigt att de positiva effekter som ett vinter-OS i Falun och Åre skulle innebära för turismen i Sverige följs upp. Ett extra anslag till reklam, information och utredningsarbete för turistnäringens långsiktiga utveckling i Jämtlands län har föreslagits i motion 554 (c). Frågan har väckts med anledning av den ansökan som Falu kommun i samförstånd med Åre kommun har ingivit till IOK om att få arrangera vinter-OS 1992.

Uppföljning av och anslag till turismens utveckling i samband med eventuellt vinter-OS i Falun och Åre kan enligt vår mening lämpligen tas upp i anslutning till fördelning av de s. k. länsanslagen. Detta bör ske när definitivt besked om spelens förläggning föreligger.